

20. Капліна О. Лекція професора О. Капліної: «Кримінальне процесуальне доказування та його суб'єкти» / О. Капліна // Право України. – 2014. – № 10. – С. 136-147.

21. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія / М. А. Погорецький. – Х.: Арсіс, ЛТД, 2007. – 576 с.

22. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Упоряд. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь, 2001. – 1440 с.

23. Погорецький М. А. Актуальні питання теорії доказів // М. А. Погорецький // Докази і доказування за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (до 75-річчя з дня народження доктора юридичних наук, професора Михайла Макаровича Михеєнка): матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2012 р., м. Київ. – Х.: Видавець Строков Д. В., 2013. – С. 15-22.

24. Конверський А. Є. Логіка: підручник для студентів юридичних факультетів / А. Є. Конверський. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 336 с.

УДК 343.17

Шульга Андрій Олександрович,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та судових експертиз
Донецького юридичного інституту МВС України, к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ У ДОКАЗУВАННІ ОБСТАВИН, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА СТУПІНЬ ТЯЖКОСТІ ВЧИНЕНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ І ХАРАКТЕРИЗУЮТЬ ОСОБУ ОБВИНУВАЧЕНОГО, ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ: МОРАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто проблеми використання в доказуванні обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення і характеризують особу обвинуваченого, та наводяться шляхи подолання цих проблем. Стверджується, що обставини, які характеризують особу обвинуваченого, можуть в процесі доказування використовуватись судом за власним розсудом а не за законом, що негативно впливає на моральну складову доказування. Теж саме, стосується і обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення. Для усунення цих проблем пропонується використовувати тільки процесуальні джерела доказів.

Ключові слова: доказування, обставини, які підлягають доказуванню, особа обвинуваченого.

В статье рассмотрены проблемы использования в доказывании обстоятельств, которые влияют на степень тяжести совершенного уголовного правонарушения и обстоятельства, характеризующие личность обвиняемого. Указываются пути преодоления этих проблем. Предполагается, что обстоятельства, которые характеризуют личность обвиняемого, могут в процессе доказывания использоваться судом по собственному усмотрению, а не по закону, что негативно влияет на нравственную составляющую доказывания. Также самое, касается и обстоятельств, которые влияют на степень тяжести совершенного уголовного правонарушения. Для устранения этих проблем предлагается использовать только процессуальные источники доказательств.

Ключевые слова: доказывание, обстоятельства, которые подлежат доказыванию, личность обвиняемого

In the article the problems of the use are considered in proving of circumstances, that influence on the degree of weight of perfect criminal offence and circumstances, characterizing personality of defendant. The ways of overcoming of these problems are specified. It becomes firmly established that circumstances that characterize personality of defendant can in the process of proving be used by a court at discretion, but not by law, that negatively

© Шульга Андрій Олександрович, 2015

influences on the moral constituent of proving. Too touches circumstances that influence on the degree of weight of perfect criminal offence. For the removal of these problems it is suggested to use judicial sources only/

Key words: *Proving, circumstances that is subject to proving, personality of defendant*

Доказування обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, іноді носить суб'єктивну складову, як з боку осіб, що ведуть кримінальне провадження, так і з боку інших його учасників, отак воно щільно пов'язане з моральністю. В даному випадку мається на увазі моральність кримінальних процесуальних відносин [1], та прийняття рішень учасниками кримінального провадження, які його здійснюють [2]. Аналіз вивчення механізму прийняття рішень прокурором, слідчим суддею та судом, відносно визначення обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого є досить актуальним та необхідним не тільки з точки зору практики застосування норм кримінального процесуального закону в світлі верховенства права, але і моральності, адже права та свободи людини визнаються в Україні найвищими цінностями.

Проблему моральності доказування у кримінальному провадженні в своїх роботах розглядали такі науковці, як Баганець О.В., Безносок А. М., Вапнярчук В.В., Гончаренко В.Г., Малярва В. О., Мотлях О. І., Попелюшко В.О., Стахівський С. М., Ряшко О. В., Рибалко О. В., Ткачук О. С., та інші, що в галузі досліджень проблемних питань сучасного кримінального провадження тільки підкреслює важливість теми, яка нами розглядається.

Торкаючись дослідження, яке ми виносимо для обговорення у широке коло наукового товариства, нами була визначена наступна проблема. А саме, в ч.1 у п.4, ст.91 КПК України, про меж іншого, йдеться і щодо доказування обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, та тих обставин, що характеризують особу обвинуваченого. Ці обставини, на відміну від інших елементів предмету доказування, які чітко визначаються об'єктивними факторами законодавчого, матеріального характеру, найбільш схильні к маніпуляціям з боку учасників кримінального провадження. Можливим це стає за вдяки того, що суб'єкт доказування приймає процесуальне рішення не в строго встановленій законом формі, а шляхом реалізації тільки свого внутрішнього переконання, адже обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення та характеризують особу обвинуваченого встановлюються на підставі характеристик обвинуваченого (не процесуальний акт), певних особливостей вчинення кримінального правопорушення, його мотивів та цілей. З цього приводу, автори науково-практичного коментаря до КПК України справедливо зазначають, що обставини, які характеризують особу обвинуваченого входять до предмету доказування, отак повинні враховуватись при призначенні покарання. Але, вирішуючи питання про призначення покарання, суд повинен знаходити до кожної особи обвинуваченого індивідуальний підхід, враховуючи при цьому особу обвинуваченого та обставини справи, що пом'якшують і обтяжують покарання [3, с.258]. Із сказаного вище чітко вбачається, той факт, що під час призначення покарання (прийняття процесуального рішення), характеристика поряд з іншими обставинами, які підлягають доказуванню є досить важливим джерелом щодо прийняття рішення судом про призначення міри покарання обвинуваченому. Але ж, якщо всі інші обставини, які підлягають доказуванню (ст. 91 КПК України), добуваються судом із процесуальних джерел, то вказана обставина з непроцесуального. Так, наприклад, подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення), щільно пов'язана з об'єктивною реальністю, якщо вона була, то на її визначення впливають суто об'єктивні фактори, існування яких можна легко перевірити, адже вони зафіксовані у різних процесуа-

льних джерелах доказів, протоколах, електронних носіях, фото, відео записках чи у показаннях тощо. Винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета його вчинення, також встановлюються в ході розслідування, завдяки проведенню юридичної діяльності, у даному випадку, слідчих та інших процесуальних дій, які чітко викладені у 5-му розділі Кримінального кодексу України.

Вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат, визначаються судом на підставі цивільного позову і обґрунтовується матеріалами досудового провадження, які є тими ж процесуальними джерелами доказів.

Обставини, які обтяжують чи пом'якшують покарання зазначені у ст.ст.66,67 КК України, обставини які виключають кримінальну відповідальність зазначені у розділі 8 КК України, а ті, що є підставою для закриття кримінального провадження у ст. 284 КПК України. Обставини, що є підставою для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання, прописані у розділі 9 КК України.

Обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок вчинення кримінального правопорушення або є доходами від такого майна, або призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування або матеріального забезпечення кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення, або є предметом кримінального правопорушення, у тому числі пов'язаного з їх незаконним обігом, або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення, також встановлюються шляхом проведення слідчих дій, та результатом суб'єктивного переконання слідчого бути не можуть. П.7,ч.1 ст.91 КПК України, стосується суто юридичних осіб, а рішення щодо застосування до них заходів кримінально-правового характеру, вирішується також на підставі наявності об'єктивних матеріалів досудового провадження.

Таким, чином виникає проблема, адже перші дві обставини, що вказані у п.4 ч.1 ст. 91 КПК, можуть формуватися на підставі матеріалів, що характеризують особу обвинуваченого (характеристик, довідок, інших джерел, які не є процесуальними джерелами доказів). Що звісно дає право суду застосовувати, згаданий вище індивідуальний підхід до визначення міри покарання обвинуваченому. Таке положення справи носить не врегульований нормами права порядок і виходить за межі об'єктивного обґрунтування або нормативного врегулювання законом, що може призвести до зловживань з боку суду, або привести до судової помилки, яке звісно не сприятиме справедливості прийняття рішення, отак і позитивній моральності кримінальних процесуальних відносин. Зазначена редакція п.4, ч.1 ст.91 КПК України в частині перших двох обставин, які підлягають доказуванню чітко не надає гарантій від неупередженого ставлення учасників, які здійснюють кримінальне провадження до обвинуваченого, адже створює умови до маніпуляцій у визначенні обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення або створюють умови маніпулювати даними, які характеризують особу обвинуваченого. З цього приводу В.П. Гмирко, звертаючи увагу на моральний фактор кримінального процесуального доказування, справедливо зазначає, що хоча способи доказування не повинні обмежуватись лише процесуальними гарантіями, але вони повинні відповідати і нормам елементарної моральності. Вчений, під способами доказування пропонує розуміти відкриту систему функціонально спрямованих знань, пізнавальних процедур і технік, які повинні відповідати критеріям гуманізму, наукової апробації та верховенства права. За критерієм належності, вчений пропонує способи доказування класифікувати на юридичні та неюридичні. До перших, на його думку, слід віднести конституційно-правові, кримінально-правові, оперативно-розшукові, криміналістичні,

адміністративно-правові, цивільно-правові, кримінально-процесуальні, а саме, засади діяльності доказування (способи одержання процесуальних доказів). А до других – засоби юридичної етики і логіки, загальної та юридичної психології, теорії формування процесуальних рішень, судової риторики (с. 194-242, 305-306) [4, с. 194]. Тобто, до других способів В.П. Гмирко відносить компоненти, з яких складаються уяви про моральність. На нашу думку, матеріали, які характеризують особу обвинуваченого (характеристика), це також, акти не процесуальні, а ті, що відносяться до актів соціального інформування, отожд посилатися на них, як на такі, які можуть служити джерелом доказування відносно особи обвинуваченого є необґрунтованим и процесуально не вірним. Обумовлено це перш за все тим, що існує висока вірогідність використання судом цих матеріалів для так званого, індивідуального підходу до особи обвинуваченого, що може бути засобом негативної маніпуляції під час прийняття процесуальних рішень, все залежить від морально-етичного рівня особи судді або складу колегії суддів. І це не пусті слова, адже рівень корумпованості судової системи України вражає. За даними М. Міщенка, заступник директора соціальних програм Центру Разумкова, цифри корумпованості суддів в Україні звучать, як вирок. За останні кілька років жителі України практично повністю зневірилися в людях у мантиях. Судам довіряють лише 2-3% громадян. За даними досліджень, озвучених М. Міщенком, серед населення країни частка тих, хто повністю підтримує роботу судів, знизилася більш ніж утричі: з 9,4%, зафіксованих у травні 2010-го, до 2,9% за підсумками квітня 2012-го. До національного рекорду – 2,5%, відзначеного соціологами в кінці 2009 року, залишилося зовсім небагато. І, на думку експертів, падіння цього «досягнення» – справа часу. Адже частка українців, які взагалі не підтримують дії служителів Феміди, за період з 2010-го по 2012-й зросла з 43,4% до 61,5%. А 81% українців вважають, що їхня судова система корумпована. Наприклад, в Данії цей показник не перевищує 3%, в Норвегії 7%, в Фінляндії 10%, в Німеччині 15%, навіть в Італії 48% [5]. Але, це данні, які були озвучені до початку кардинальних змін в Україні, тобто до листопада 2013 року. На сьогодні відсоток громадян України, які вважають, що їхня судова система корумпована, десь знизивсь на 6% і за даними Світового дослідження цінностей (World Values Survey), складає вже 75% [6]. Тому, вважаємо проблему, яка розглядається слушною та такою, яка заслуговує на вивчення і пошук шляхів її вирішення. Для цього необхідно проаналізувати можливості вдосконалення п.4, ч.1 ст.91 КПК України, та здійснити пошук прийнятних заходів використання вищезазначених обставин у доказуванні. Такими на нашу є можливості суду присяжних.

Торкаючись питань використання судом для прийняття процесуальних рішень обставин, які підлягають доказуванню, і визначаючи ті, які можуть бути неприйнятними для використання професійним судом у прийнятті рішень, слід не забувати, про такий досить важливий судовий елемент, як суд присяжних. Адже для суду присяжних, можливість оперувати обставинами, які можуть впливати на ступінь тяжкості вчиненого обвинуваченим кримінального правопорушення або обставинами, які характеризують особу обвинуваченого, є досить прийнятним, тому що ці учасники кримінального провадження, як правило не є юристами, їх задача оцінювати діяння обвинуваченого з позицій моральності. Не випадково М.І. Карпенко та А. В. Бандурович зазначають, що присяжні судді більше схильні виносити рішення на підставі емоцій, а не закону. Це прослідковується в багатьох країнах, де існує даний інститут (наприклад: Російська Федерація, США) [7].

Окрім того, коло обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення (п.4,ч.1 ст.91 КПК), законом чітко не визначено, отак, можна вважати, що ці обставини, також носять оціночний характер, наприклад, емоційний стан обвинуваче-

ного в ході вчинення злочину, характер його дій тощо. Що, дорече не стосується обставин, які обтяжують, чи пом'якшують покарання, вони чітко викладені у ст.ст.66,67 КК України.

У якості приклада, оціночного ставлення суду до цих обставин, можна навести практику Верховного Суду України, на яку у своїй роботі посилається Ю.В. Стеценко. Що до речі, підтверджує нашу точку зору, стосовно можливості маніпулювання вищезазначеними обставинами в ході судового розгляду судом. Зокрема, в ухвалі від 19 травня 2009 року можна прослідкувати позицію Верховного Суду України щодо важливості вивчення судом обставин, які могли б характеризувати особу обвинуваченого при звільненні його від покарання. У цій справі Верховний Суд України переглядав вирок щодо П., раніше судимої, визнаною винною у крадіжці майна і засудженої за ч. 1 ст. 185 КК України на один рік позбавлення волі зі звільненням від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК України. Вказаний вирок було скасовано Верховним Судом України у зв'язку із неправильним застосуванням кримінального закону і невідповідністю призначеного покарання особі засудженого через його м'якість. Тоді, Верховний Суд України вказав, що висновок про можливість звільнення від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК України ґрунтується на основі характеристики цієї особи. Тобто судом повинні бути встановлені факти бездоганної поведінки особи після вчинення нею злочину та з'ясовано її ставлення до праці. При цьому слід ураховувати, що сумлінне ставлення до праці насамперед передбачає, що особа займається суспільно корисною працею і обов'язково добросовісно виконує трудові обов'язки. Тільки з урахуванням цих чинників суд може визнати особу такою, що втратила суспільну небезпечність. Однак у цій справі Верховний Суд України визначив, що суд першої інстанції, приймаючи рішення про звільнення П. від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК України, не дотримався таких вимог закону: в обґрунтування висновку про те, що П. не є суспільно небезпечною особою, суд послався на те, що вона вперше притягається до кримінальної відповідальності, а також те, що її поведінка є бездоганною. Проте будь-яких конкретних обставин, що свідчать про її бездоганну поведінку, суд у вирокі не навів і таке своє рішення нічим більше не мотивував. На думку Верховного Суду України, суд не з'ясовував обставини життя та поведінки П., її ставлення до праці. При цьому, призначаючи П. покарання, суд послався на такі дані про її особу, як задовільна характеристика та те, що вона не працює. Однак перевіркою матеріалів справи встановлено, що особа П. характеризується негативно, а не задовільно, як зазначив суд у постанові. Виходячи із цього Верховний Суд України визначив, що суд передчасно і безпідставно дійшов висновку про можливість звільнення П. від покарання, скасував вирок, справу направив на новий розгляд [8]. Безумовно, що подібна практика не переконує учасників кримінального провадження у справедливості прийнятого рішення, адже чітких критеріїв встановлення об'єктивності рішення суду в цьому випадку просто не існує, отак суд діє не за законом а за доцільністю, про що і свідчить вищенаведений приклад. В цьому випадку досить проблематично переконати сторони кримінального процесу у правильності прийнятого рішення, отож і у справедливості правосуддя. Але, така проблема, притаманна не лише судовій системі, проблеми існують і під час обвинувальних промов в суді у прокурорів. Так, О.В. Єні, зазначив, що оцінка обставин, які характеризують особу обвинуваченого, є обов'язковим елементом обвинувальної промови прокурора. На його думку, чинне кримінальне процесуальне законодавство не передбачає складові елементи промови у дебатах, стосовно обставин, які характеризують особу обвинуваченого, такий висновок слід з системного аналізу норм КПК України 1960 року та КПК 2012 України року, і підтверджується матеріалами існуючої практики. До того ж, О.В. Єні стверджує, що науковцями висловлюються різні точки зору щодо структури та елементів обвинувальної промови прокурора, але обов'язковість такого елементу як характеристика особи обвинуваченого (підсуд-

ного) зауважень чи нарікань не викликає ні в кого. Незважаючи на певну, на перший погляд, «легкість» оцінки відповідних обставин, вченими зауважується, що з морально-етичної точки зору даний елемент обвинувальної промови найскладніший. Аналіз сучасних обвинувальних промов свідчить, що прокурорам найменше вдаються саме особистісні характеристики. Недоліками таких обвинувальних промов є схематизм, однобічність, надмірне перебільшення тощо. Загалом складнощі в оцінці даних, які характеризують особу обвинуваченого, стали підставою для висловлення дослідниками різних пропозицій: щодо законодавчого закріплення критеріїв оцінки особи винного; необхідності проведення «серйозного» кримінологічного і психологічного дослідження особи обвинуваченого з метою вирішення низки складних питань про причини і мотиви, що сприяли вчиненню даною особою злочину, здійснення експертом-психологом дослідження, предметом якого є особливості та порушення структури і динаміки психічної діяльності, що мають юридичне значення, і особливі визначені правові наслідки; здійснення службою пробації на стадії досудового провадження збору інформації про правопорушника з метою надання допомоги суду у визначенні найбільш ефективного для даної особи виду покарання тощо [9]. Із думкою О.В. Єні не погодитися не можна, адже законодавчо не закріплено чітких критеріїв, які б декларували конкретні заходи щодо доказування обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення та характеризують особу обвинуваченого. Тому, завершуючи нашу статтю, слід внести певні пропозиції щодо виправлення на нашу думку недоліку, який закладений у п.4,ч.1 ст.91 КПК України. По-перше, редакцію цієї норми викласти наступним чином. Обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення та характеризують особу обвинуваченого можуть бути підставою для прийняття процесуального рішення, тільки, якщо вони отримані із встановлених законом процесуальних джерел доказів, вказаних у ст.84 КПК України. Це означає, що ні яка характеристика сама по собі не може бути підставою для прийняття рішення судом, стосовно обвинуваченого. Для того, щоб обставини, які характеризують особу обвинуваченого, були підставою для прийняття судом процесуального рішення стосовно обвинуваченого, необхідно їх отримати із показань, речових доказів, документів, висновків експертів (процесуальних джерел доказів). Тоді, це унеможливить маніпулювання судом даними, що не є джерелами доказів, та зробить процес прийняття процесуальних рішень прозорим і неупередженим, тобто справедливим а значить і високоморальним. По-друге, для усунення будь яких темників у використанні судом не процесуальних джерел, та наближення судового процесу з використанням доказів до норм цивілізованого правосуддя слід ширше використовувати можливості суду присяжних, адже тільки він має право приймати не процесуальні рішення, а рішення по совісті, тобто, такі, які більше характеризують моральну сторону, ніж процесуальну. Тому, суд присяжних може рекомендувати суду професійному, прийняти те, чи інше рішення на підставі матеріалів, які не є джерелами доказів. Це на нашу думку буде справедливим, та з морального боку доцільним.

Список використаної літератури:

1. Шульга А.О. *Моральність кримінально-процесуальних відносин: монографія* / А.О. Шульга. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2012. – 243с.
2. *Прийняття процесуальних рішень та проведення слідчих дій : Навч. посіб. / В.П. Горбачов, Л.І. Шаповалова, А.О. Шульга, [та ін.]; за ред. В.П. Горбачова. – Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2012. – 364 с.*
3. Тацій В.Я., Пшонка В.П., Портнов А.В. (ред.) *Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. У 2 т. Том 1* О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.

4. Гмирко В. П. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація: [монографія] /Текст/ Валерій Петрович Гмирко.- Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2010. – 314 с.

5. Фемідіно лихо. Україна прагне в європейські лідери по корумпованості судів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : vpartners.ua/...ukraina...ievropeiski...korumpovanosti...

6. Роланд Д., Городниченко Ю. Побороть корупцію в Україні? Легко! Рецепт вєдуцих економистов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lesovod.org.ua/node/24005>

7. Карпенко М.І., Бандурович А. В. Суд присяжних в Україні. / М.І.Карпенко, А.В. Бандурович // Юридична наука – 2013. – № 6. – С. 58.

8. Стеценко Ю.В. Проблеми встановлення судом обставин, які характеризують особу обвинуваченого. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : advokat-stetsenko.com/problemi...sudom...yaki...osobi...

9. Єні О.В. Оцінка прокурором обставин, які характеризують особу обвинуваченого. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : pravoznavec.com.ua/period/article/7738/Є

УДК 343.131

Бабенко Ірина Юріївна,

ад'юнкт Донецького юридичного інституту МВС України

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Стаття присвячена визначенню відповідності Кримінального процесуального кодексу України міжнародним стандартам з прав людини. Проаналізовані деякі нормами КПК на відповідність міжнародним стандартам з прав людини. Визначено рівні реалізації прав людини в Україні та особливості їх застосування.

Ключові слова: досудове розслідування, міжнародні стандарти з прав людини, Загальна Декларація прав людини, Європейська конвенція прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права.

Статья посвящена определению соответствия Уголовного процессуального кодекса Украины международным стандартам по правам человека. Проанализированы некоторые нормы УПК на соответствие международным стандартам по правам человека. Определены уровни реализации прав человека в Украине и особенности их применения.

Ключевые слова: досудебное расследование, международные стандарты по правам человека, принцип верховенства права, Всеобщая декларация прав человека, Европейская конвенция прав человека, Международный пакт о гражданских и политических правах.

The article is devoted to compliance of the Criminal Procedural Code of Ukraine with the international human rights standards. There were analyzed some of the rules of the CCP for compliance with the international human rights standard. There were determined the levels of implementation of human rights in Ukraine and features of their application.

Keywords: pre-trial investigation, the international standards on human rights, the Universal Declaration of Human Rights, the European Convention of Human Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights.

З проголошенням Акту незалежності України, з побудовою демократичного суспільства перед державою виникла необхідність повного забезпечення прав і свобод людини. Держава розпочала послідовну та цілеспрямовану діяльність по розробці та прийняттю нової законодавчої бази, яка відповідала б сучасним світовим стандартам в цій галузі. [1; с. 156].

© Бабенко Ірина Юріївна, 2015